

פרוטוקול מס' 245
מישיבת ועדת הפנים ואיכות הסביבה
ביום ג', כ"ט בכסלו תשל"ז - 21.12.76, שעה 08.30

נ כ ח ר :

חברי הוועדה:
י . אריזור - יו"ר
י . ז' . אמיר
נ . אליעד
י . בארי
א . גיבלבר
א . הדליץ
א . ורדיגר
נ . צ . קשת
ד . קורן
י . תמיד

מוזמנים:
ח"כ ש . הכהן (לס' 2 בסה"י)
ח"כ א . אפרת (לס' 3 בסה"י)

מוזכיר הוועדה: י . ברזני

ר ש מ ה : א . אדלר

סדר-היום:

1. מסקנות ועדת הפנים בענין המצב בעיריית נצרת והודעת חברת מקורות על צמצום אספקת המים;
2. מסקנות ועדת הפנים בענין הצורך בהקמת בי"ד ארצי לגיור;
3. הצעת ח"כ ד . זכין להחליף את פקודת הרשויות המקומיות ופקודת העיריות המנדטוריות בחוק ישראלי;
4. מסקנות ועדת הפנים בענין חופי רחצה מזהמים בת"א ובת-ים;
5. ש ו נ ו ת

אני פותח את הישיבה.

הי"ר י. ארידור:

1. מסקנות ועדת הפנים בענין המצב בעיריית נצרת

לפניכם הצעת נוסח. ח"כ טובי הגיש הצעת מיעוט משלו.

הי"ר י. ארידור:

בסיפא של סעיף 4 של המסקנות אני מציע לסחוק את המלה "בארץ" אחרי

א. גיבלבר:

המלים "השלטון המקומי".

בסעיף 2 של הצעת המסקנות אני מציע שהנוסח לא יהיה כל-כך חד-משמעי, ואני מציע לכתוב "ועדת הפנים סבורה".

א. ורדיגר:

מחליטים: לאשר נוסח מסקנות כדלקמן:

1. ועדת הפנים רשמה לפנייה את ההסדר שהושג בין עיריית נצרת ובין חברת מקורות בענין חילום חוב עיריית נצרת לחברת מקורות וחידוש אספקת המים הסדירה לתושבי נצרת;

2. ועדת הפנים ממליצה שמקורות לא תפקוד בדרך של צמצום אספקת מים בקשר לחוב של רשות מקומית, אלא לאחר שונקטו מצדה כל האמצעים המשפטיים לגביית החוב. צמצום אספקת המים פוגע בצרכני המים אשר מצידם שילמו לרשות המקומית עבור המים שצרכו, והרשות המקומית ולא הצרכנים צריכה להיות הכתובת לפעולה מצד מקורות;

3. הוועדה סבורה שיש מקום להמריץ את גביית המסים המקומיים בעיריית נצרת, וזאת כדי להביא לידי איזון התקציב המוצע ע"י עיריית נצרת;

4. הוועדה קובעת כי אין שחר לכל טענה על יחס של הפליה כלפי עיריית נצרת מצד משרדי הממשלה, והתלבטויותיה הכספיות של העירייה קשורות בבטחון הכלליות של השלטון המקומי.
הצעת מיעוט - לח"כ ת. טובי

2. מסקנות ועדת הפנים בענין הצורך בהקמת בי"ד ארצי לגיור

לפניכם הצעת נוסח, ובו שתי גירסאות, האחת של ח"כ גיבלבר והאחת שלי. הייתי מציע, אם לא נגיע לנוסח אחיד, שנביש לכנסת את שתי הגירסאות כשתי גירסאות ולא נהצעת רוב והצעת מיעוט.

הי"ר י. ארידור:

שתי הגירסאות מדברות על הצורך בהקמת בי"ד ארצי לגיור ועל הצורך להקל על הליכי הגיור. בכך אין

היו"ר י. ארידור:

ביניהן הברל. השוני ביניהן הוא בכך שהגירסה הראשונה, זו של ח'כ גיבלבר, מביאה בחשבון יותר את נקודת ההשקפה של הרב גורן התומך במתן סמכות לרבני ערים לטפל בגיור, ואיננה שמה את הדגש כל-כך בדיינים בעלי נסיון פורמלי. ואילו הרב יוסף שם יותר את הדגש בצורך בדיינים בעלי חק ונסיון פורמלי כחנאי. אני מצוי ביסיתי למצוא את המכנה-המשותף המינימלי שיחקבל על דעת שני הרבנים, ולכן הצעתי "בי"ד ארצי לגיור שיכלול דיינים בעלי חק ונסיון".

ס. הנהג:

לא אנחנו צריכים להכריע במחלוקת שבין שני הרבנים הראשיים. הוועדה צריכה להביע את דעתה בשאלת הצורך בהקלת הליכי הגיור, וזאת איננה בעיה של הרבנות ושל ההלכה; זאת בעיה פורמלית טכנית אדמיניסטרטיבית, נוגעת יותר למשרד הדתות. אין זה מתפקידנו להתערב בשיקולי הרבנות וההלכה; איננו באים לקבוע איך לגייר, אלא להביע דעה על הצעדים הפדלסטרטיים שבאמצעותם אפשר להקל על הליכי הגיור. והצעת ח'כ ארידור נכנסת לניסוחים שיש להם השלכות הלכתיות, דבר שאיננו מענייננו. הדיינים יתמנו ע"י מי שיחמנו ובדרך שצריכים להתמנות. הוא הדין במליים במסגרת ההלכה. לענין ההלכה איננו צריכים להיכנס.

הגירסה של ח'כ גיבלבר, לעומת זאת, מדברת על הצורך בפישוט הליכי הגיור, ואיננה נכנסת למסגרת ההלכה. חזקה על הרבנים שידעו את מי צריכים למנות לענין זה.

מועצת הרבנות הראשית היא הגוף הרבני המוקדם במדינת ישראל. ואם היא אומרת שדי ברוב ים מקומיים, רבני ערים, ואין צורך בבי"ד ממלכתי - אני חושב שאיננו צריכים להכביד.

סעיף 3 בגירסה של ח'כ גיבלבר הוא סעיף מהותי מאוד, ורע נעשה אם לא נאמץ בנקודה זו את הצעתה של מועצת הרבנות הראשית.

א. ורדיגר:

אני כשלעצמי אינני מקבל את הגירסה של ח'כ ארידור, ובוודאי לא את זו

של ח'כ גיבלבר.

בסעיף 3 בגירסה של ח'כ גיבלבר אני רואה הליכה בכיוון של המעטת חשיבותם של בתי-הדין הרבניים ומתן סמכות לרבני עיר שאינם דיינים לעסוק בענייני גיור. לא ייתכן לומר שכל רב-עיר יעסוק בגיור. דבר זה יקעקע את חוקת התורה כפי שהיא מקובלת בכנסת ובמדינה.

ס. הנהג:

לפי חוקת התורה בכל קהילות ישראל בכל התפוצות רבני העיר היו מגיירים.

א. ורדיגר:

אני מדבר על חוקי מדינת ישראל. הרב עובדיה יוסף אומר שהוא מתנגד לבתי-דין מיוחדים לגיור, אבל לא יילחם בזה אם אמנם ישבו בביה"ד דיינים מנוסים. משום כך אינני יכול להצטרף גם להצעתו של ח'כ ארידור המדברת במפורש על הקמת בי"ד ארצי לגיור, ובוודאי שאינני יכול לקבל את הצעתו של ח'כ גיבלבר. אני מציע אפוא שוועדת הפנים תחליט שלדעתה בתי-הדין הרבניים הקיימים צריכים להתארגן כדי לפשט ולזרז את הליכי הגיור, ותו לא.

אני תומך בהצעת ח'כ גיבלבר, אבל
מציע לנסות להגיע לגירסה אחידה,

ד. קורן:

רחבה יותר.

מרבית הסעיפים בשתי הגירסאות
חופפים. הייתי מציע אפוא שמע"ף 1 בגירסה של ח'כ ארידור יגוא במקום
מע"ף 2 בגירסה של ח'כ גיבלבר. עי"כ ייאמר גם שיש מקום לבי"ד לגיור,
וגם ייאמר שביה"ד יכול וינינים בעלי ותק ובסיון. זה יהיה מחוזה
גם כלפי הרב עובדיה יוסף.

אני מסכים, אם אפשר בכך להתאחד
ולא להגיש הצעת מיעוט, אם כי לא

גי'ר י. ארידור:

הייתי רוצה שהדבר יתפרש כאילו ועדת הפנים מכריעה במחלוקת בין
שני הרבנים הראשיים.

הצעתי איננה עומדת בניגוד לשום
דבר שבהלכה. התייעצתי עליה גם עם
רבנים רבים. הצעתי אומרת "לאפשר לרבני הערים לספל בגיור", ואין
היא קחי"בת את רבני הערים לשבת בביה"ד אלא אם הם בעצמם דינינים;
אם אינם דינינים - "הטיפול" ייעשה עי"כ שימנו וינינים אחרים לגיור.

א. גיבלבר:

אני נאמן לעמדותי שהבעתי בעת הדיון
בחוק הכשרות: אני סבור שלכנסת אין

י. תמיר:

מה לעסוק בעניין זה בכלל; אין זה מתפקידה ולא מעניינה, והצטערתי
על שח'כ הכהן העלה את ההצעה. לכן אני מסתייג מן המסקנות כולן,
ובהסתייגותי אומר שאינני חושב שהכנסת צריכה להתייחס לנושא זה,
שהוא דתי מצפוני מעיקרו.

אבל אני רוצה להקל על הבעיות
האנושיות.

ד. קורן:

לא תקבל במאומה. שום רב מסילא
לא יקבל את המסקנות, ואתם רק
משתטים.

י. תמיר:

גם בנושא הגיור צריך לעשות סדר
ולהקל. ומנסיוננו אנחנו יודעים

י. אמי'ר:

עד כמה מקשים היום בעניין זה. הצעת ח'כ גיבלבר, בחוספת התיקון
של ח'כ קורן, נראתה לי שעושה על הבעיה. אני רק מציע בסעיף 1,
אחרי המלה "לפשוט", להוסיף גם "ולהקל".

זה כתוב פעמיים, גם בסעיף 3 וגם
בסעיף 4.

הי'ר י. ארידור:

אם תתקבל הצעת ח'כ גיבלבר
כתיקון שהציע ח'כ קורן - לא אגיש הסתייגות, אם כי אינני מקבל
את ההצעה.

מחליטים: לאשר הצעת מסקנות כדלקמן:

1. לאחר שדנה בסוגיית הגיור במדינת ישראל ולאחר ששמעה את דעתם של הרבנים הראשיים לישראל, הגיעה ועדת הפנים לכלל דעה כי יש מקום לפשט את הליכי הגיור במדינת ישראל;
2. ועדת הפנים בדעה שיש מקום להקים בית דין ארצי לגיור, שיכלול דיינים בעלי ותק וגסיון;
3. הוועדה סבורה כי כדי להקל על הליכי הגיור יש לקבל את הצעת מועצת הרבנות הראשית לישראל לאפשר לרבני הערים לטפל בגיור, כפי שהדבר נעשה לגבי נישואין;
4. הוועדה מעריכה את העמדות שהביעו בפניה שני הרבנים הראשיים לישראל, ואשר התבטאה בהן הדאגה למצוא דרכים להקל על הקשיים הקיימים היום בהליכי הגיור.

הסתייגות: 1. ח"כ א. ורדיגר;
2. ח"כ י. חמיר

3. הצעת חוק שתחליף את פסודת הרשויות המקומיות המנדטוריות

היג"ר י. ארידור:

אני מבין שח"כ אפרת נמצא כאן היום במקומו של ח"כ זכין החולה. פעמים אחדות ביקשתי מח"כ זכין להגיש לוועדה הצעה לסיום הנושא. כיוון שלא הגיש אותה עד כה, סברתי שאין מקום שהוועדה תדון בנושא. אבל כיוון שח"כ אפרת הופיע היום - אני מציע שהוא או ח"כ זכין יגישו לנו לישיבה הבאה הצעת סיכום, ואז נדון בה.

4. מסקנות ועדת הפנים בענין חופי רחצה מזהמים בת"א ובת-ים

היג"ר י. ארידור:

לפנינו נוסח הצעת הסיכום כפי שהציעה ועדת המשנה לאיכות הסביבה.

ג. קורן:

בסעיף 3 נראית לי הקביעה שלא צריך ללכת להשקעות גדולות במתקנים זמניים כפסקנית ונוקשה מדי. יש מקומות שבהם אין שום סיכוי לפתרון קבוע תוך 15 או 20 השנים הקרובות, לא מטעמים כספיים ולא מטעמים טופוגרפיים, ומוכרחים לעשות שם משהו בינתיים, כמו למשל בורות-סופגים בישוב חדש. אני מציע אפוא בסעיף זה לרכך את הנוסח.

א. גיבלבר:

בסעיף 4 של הצעת המסקנות, בסוגריים, מופיעות המלים "הוליקה שולל" ביטוי זה נראה לי חסור מדי, ואני מציע להחליפו במלה "טענה".

א. גיבלבר:

אני גם תומך בדבריו של ח"כ קורן.
הנוסח שלפנינו איננו מאוזן; במקומות שבהם אין אפשרות של פתרון
כולל לא מאפשר הניסוח שלפנינו פתרון אחר כלשהו.

י. תמיר:

את סעיף 3 אני מציע לנסח בצורה
חיונית במקום בצורה שלילית:
"יש להעדיף פתרונות שלמים על פתרונות ביניים". אני רוצה רק להוסיף
שאלו הלכנו באמת בקו זה - גם תחנת רדינג לא היתה מוקמת בשעתו בת"א
אלא במקום אחר.

היו"ר י. ארידור:

אני מקבל את הצעת התיקון של ח"כ
קורן ותמיר.

י. תמיר:

לסעיף 4: עובדה שפרופסור עמרמי
הוליד שולל את מדינת ישראל.
בשעתו הזהרנו אותו. הוא הביא ראיות ממדינות רחוקות, מדרום-אפריקה
ומאוסטרליה, על משקל של "הרוצה לשקר ירחיק עדותו". יחד עם זה,
אני מסכים לשנות את נוסח האמור בסוגריים בסוף הסעיף 4: "תכנית
שלא היה לה בסיס מדעי מקצועי מדוייק".

מחליטים:

לקבל את הצעת המסקנות בנוסח שהוצע ע"י
ועדת המשנה לאיכות הסביבה, בתיקונים
הבאים:

(1) סעיף 3 ינוסח כדלקמן:

"הוועדה סבורה שיש להעדיף פתרונות יסודיים
של תכניות מושלמות יותר על פני פתרונות
ביניים או השקעות גדולות במתקנים זמניים.

(2) סעיף 4 ינוסח כדלקמן:

"הוועדה נוכחה לדעת כי אגני החימצון בראשון-
לציון אינם מסוגלים לפתור את בעיית סילוקם
וטיהורם של שפכי גוש דן. הוועדה קובעת כי
נציגי הממשל ומומחיו והתייצבו לפני ועדת
הפנים בעת הדיון בחודשים ספטמבר עד נובמבר
1968 וביקשו את אישורה לתכנית המבוססת על
אגני החימצון - תכנית שלא היה לה בסיס
מדעי מקצועי מדוייק.

5. שונוח

היו"ר י. ארידור:

היום בשעה שתיים צריך היה לבוא
לישיבה מר קוברסקי בנושא התכנית
להפקעה במועצה האזורית השרון, שהועלה ע"י ח"כ נוף. לאור
ההתפתחויות האחרונות בממשלה ביקשתי ממר קוברסקי שימסור לנו
אינפורמציה גם על הנושא של הקדמת הבחירות והיערכות משרד הפנים
לקראתה. לצורך זה הזמנתי גם את מר שחם ממשרד הפנים.

א. גיבלבר:
 תמיד מגדתי שוועדת הפנים דנה רק בנושאים שהכנסת מעשירה אליה, ואם היא רוצה לדון בנושא נוסף - היו"ר שואל את הוועדה ואיננו נוקט יזמה בשם הוועדה ללא אישורה. ואילו היום אני קורא בעתון שיו"ר ועדת הפנים הזמין את מנכ"ל משרד הפנים בענין היערכות המשרד לקראת אפשרות של הקדמת הבחירות וכו'. ועדת הפנים לא הסמיכה אותו לכך.

היו"ר י. ארידור:
 המצב התקנוני הוא שלא העליתי את הנושא על סה"י; הודעתי למר קוברסקי שנידון שהוא בא אלינו ממילא היום בצהריים - אני מתכוון לשאול אותו בנושא מסויימם אגב, יש לי זכות להעלות נושא על סדר היום, גם לפי סעיף 72 של התקנון המדובר על ישיבות דחופות של הוועדה שיזומנו עפ"י הזמנה של היו"ר, וגם לפי סעיף 77 האומר שאת סה"י של הישיבה יקבע יו"ר הוועדה. אבל כאמור לא ניצלתי זכות זו אלא ביקשתי שיחכונו למסור לנו אינפורמציה בלבד. אם חברי ועדה יחליטו שאינם רוצים לשמוע מפי מר קוברסקי אינפורמציה בנושא זה - הם יכולים לא לשמוע. ממילא הדברים הללו נמצאים בתקדימים של יושבי-ראש הוועדות, ואין כאן שום קושי.

ג. אליעד:
 אני מטכנים שלא צריך לדקדק עם היו"ר בנושאים כאלה, בפרט שתמיד חלקתי על זכותה של ועדה להעלות בכלל ביזמתה נושאים לדיון, שלא הועברו אליה ע"י הכנסת. לצערי המערך אף פעם לא תמך בעמדותי זו, כמו למשל כשח"כ זכין העלה את הנושא של מסמך קניג בוועדה, מבלי שהכנסת העבירה אותו אלינו. ע"י הדרך הזאת של דיון אפשר לעקוף את מליאת הכנסת, ובמקום שלי יש מספר מוגבל של הצעות לסה"י שאותן אני יכול להעלות בכנסת - יכול המערך להביא כאן לדיון כל נושא ש מצא לנכון.

אני מטכנים שצריך לאפשר ליו"ר מידה של גמישות. אבל הודעה לעתונות בנוסח שהיה איננה נכללת בזה. לייסיים קשים אלה איננו סבור שאנחנו צריכים להוסיף לנו נושאים של פירוד, ובפרט לאור האחדות השוררת בעולם הערבי בנושאים מסויימים.

היו"ר י. ארידור:
 אני רוצה להזכיר שצצם הדיון הזה שאנחנו מקיימים כאן עכשיו הוא ביזמתו של חבר ועדה ולא הועבר אלינו ע"י הכנסת.

א. ורדיגר:
 אני מצטער על דבריו של ח"כ גיבלבר. אין זה אסון אם מנכ"ל משרד הפנים מוזמן למסור לוועדה אינפורמציה בענין אקטואלי. מדוע נתחיל כבר עכשיו לריב במצבנו-בחירות על דברים של מה-בכך?

כל יושבי-הראש של כל הוועדות מעוניינים תמיד להבליט את עצמם, ורק את עצמם. זוהי מחלה כללית שנצטרך לטפל בה, אבל לא כאן ולא עכשיו. במקרה הנדון אני חושב שטוב עשה היו"ר, ואני מברך אותו על שהזמין גם את מר שחם שימסור לנו אינפורמציה על היערכות של משרד הפנים לבחירות.

ד. קורן:
 לי יש בקשה פורמלית: שהיום לא יועלה הענין בישיבה, משום שיש לי ארוחת-צהרים לכבוד יו"ר ועדת הכספים ולא אוכל להיות נוכח בישיבת ועדת הפנים בשעה שתיים, וזהו נושא שגם אני מעוניין בו.

ד. קורן:

מה שנוגע להסתמכות מצד היו"ר על התקנון - יש לנו מסורת בוועדת הפנים שעובדים יחד. אתה יו"ר של ועדה, ולא יו"ר של תקנון, ולא צריך להכניס מקלות בגלגלים וליצור מתח ללא צורך, גם חוץ כדי הסתמכות על התקנון. אתה צריך להיות מעוניין ברוח טובה בוועדת הפנים, וגם אם יש חילוקי דעות אתה צריך לנסות לפשר בין אנשים שעובדים יחד. לא תמיד מוכרחים ללכת קרי עם החברים.

שלישית, אני מציע לחכות בכלל בנושא זה. שום דבר עוד לא ברור. הנשיא עדיין צריך להתייעץ עם ראשי סיעות במאמץ להרכיב ממשלה חדשה, לפני שמפזרים את הכנסת ומחליטים על הקדמת הבחירות, ואין מה למד.

י. תמיר:

בימים אלה מכינים לנו הערבים את המלחמה הנוראה ביותר שידענו עד כה. זאת תחושתה וזאת הכרתי, וזאת התמונה המצטיירת ממה שנעשה בעולם הערבי.

בזה אתה צודק.

נ. אליעד:

כל ההכנות נעשות בכירות ערב בימים|אלה לקביעת המועד להתקפת-פתע חדשה על ישראל, מכל העברים - מזרח, ממערב, מצפון, מדרום ומן האויר. זאת היום הנעימה של המדינה, ואני חושש שאנחנו עומדים לחזור על מה שקרה ערב מלחמת יום הכיפורים, שעסקנו באלף דברים אחרים ורק לא בהכנות למלחמה.

י. תמיר:

אני רוצה למחות נגד הדברים שאמר ח"כ ורדיגר. כשיושבי-ראש ועדות של הכנסת מפרסמים קומוניקטים לעתוננים וכוללים בהם גם דברים של חברי ועדה אחרים - העתונאים הם שמוחקים את כל השמות האחרים, פרט ליו"ר. אני מעיד על כך את מזכיר הוועדה שתמיד הייתה אומר לו: הכנס לקומוניקט גם את החברים האחרים, אך שמתיהם מעולם לא הופיעו בעתון.

ולח"כ גיבלבר אני רוצה לומר:

אני מבין את מצבה של סיעת המערך בוועדת הפנים. יש לכם בעיות. אבל אין טעם עכשיו לעסוק בהתמודדויות פנימיות. אנחנו מסיימים תקופת עבודה פורייה, ולא כדאי להתכחש.

למה יש למערך בעיות? לוועדה יש בעיות, לא למערך.

א. הרליץ:

מעולם לא הייתה סיעת המערך כל-כך בלתי מאורגנת כמו עכשיו. אינכם מופיעים גם לישיבות. ולא כדאי עכשיו, 3-4 חדשים לפני הבחירות, להתחיל בהתארגנויות חדשות.

י. תמיר:

מה שנוגע להעלאת נושאים בוועדה: תמיד נהגנו להעלות בוועדה נושאים אקטואליים שאי-אפשר לחכות בהם עד שהכנסת חדון בהם ותעביר אותם לוועדה. כך היה למשל בנעיית הכושים בדימונה. אתמול רצה ח"כ פרץ להעלות אותו על סדר יומה של הכנסת, וסיעתנו התנגדה, משום שדבר זה היה פוגע קשות בתדמיתה של מדינת ישראל המציגה אתה כמדינה גזענית.

ועדת הפנים ואיכות הסביבה
21.12.76

י. תמיר:

יחד עם זה, אני מציע לקבל את
בקשתו של ח"כ קורן לדחות את שמיעת האינפורמציה מפי מר קוברסקי
ליום ששי. תמיד נהגנו להיענות לבקשה של חבר ועדה לדחות ענין לישיבה
הבאה.

א. הרליץ:

אני מבקשת לרשום שלא עברתי לסדר-
היום על מה שקרה בישיבת הוועדה
ביום ששי האחרון, שבקבותיו נאלצתי לעזוב את הישיבה. אלא שלא רציתי
להעסיק בזה את הכנסת השבוע, כשיש לנו נושאים חשובים יותר.

היגור י. ארידור:

לא נסכם היום שום דבר בענין
הבחירות. לא הייתי רוצה להיענות
לבקשת ח"כ קורן ותמיר, אבל תהיה לכם הזדמנות בכל עת להזמין שוב
את מר קוברסקי בענין זה אם תרצו אינפורמציה נוספת. מר קוברסקי
ידבר היום על שלושה נושאים: על הפקעת קרקעות, על ההיערכות לבחירות,
ועל ענין הכושים העבריים בדמונה.

(הישיבה ננעלה ב-09.45)